

Soňa Bulbeck

TAJEMSTVÍ ZÁVOJE

Saúdská Arábie
na vlastní kůži

Tajemství závoje

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks®

Soňa Bulbeck
Tajemství závoje – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

BizBooks
Brno
2021

Tajemství závoje

Soňa Bulbeck

Obsah

Slovo na úvod	11
Noční košile a batman	17
Co se skrývá pod závojem ...	27
Hadži Haléf Omar ben hadži Abul Abas ibn hadži David al Gosarah ...	37
Zapuzujji tě, zapuzujji tě, zapuzujji tě!	45
Prach jsi a v prach se obrátíš ...	53
No women, no drive ...	59
Já jsem princ, ty jsi princ, a kdo bude osly sedlat?!	67
Hliněné domy versus mrakodrapy	75
Saúdské Vánoce a Íd al-fitr	83
Bílé ručníky a voda Zamzam	91
Džanadríjáh a šavlouj tanec	99

Kabsa a hamburgery	107
Co nevíme o datčích	117
Jak si doplnit vitamín D	127
Když je benzín levnější než voda...	135
„Cover your hair!“	145
Chop-chop Square	153
Shopping, shopping, shopping	161
Škola – základ života	173
Wadida	183
Slovo na závěr...	192
10 základních pravidel, jak se chovat v Saúdské Arábii	193

Touha odhalovat tajemství dříme v každém z nás... prostě jsme od přírody zvědaví.

České i slovenské nevěsty bývají zahalené průsvitným závojem a to, co se skrývá pod ním, není pro ženicha žádným tajemstvím. Svou vyvolenou viděl předtím už mnohokrát.

V Saúdské Arábii černý, neprůhledný závoj zvedne ženich z tváře své manželky až o svatební noci, a tehdy poprvé uvidí, s kým se vlastně oženil.

„Opravdu je něco takového možné?“ ptáte se. Skutečně ano. V Saúdské Arábii se život stále řídí tzv. hidžra kalendářem a podle něj se píše rok 1442, což byl u nás stále ještě „temný středověk“. A hidžra kalendář není jediným rozdílem mezi životem, na jaký jsme zvyklí u nás, a životem v Saúdské Arábii... těch rozdílů je poměrně dost a někdy je opravdu těžké pochopit tuto zemi plnou kontrastů a tajemství. Já osobně jsem ukázkovým příkladem, že se to dá – žila jsem v ní šest let a byla jsem tam šťastná. Je samozřejmě rozdíl v dané zemi žít a jiné je jen si o ní číst, ale v každém případě, ať se rozhodnete do Saúdské Arábie vycestovat fyzicky, nebo jen prstem po mapě, věřím tomu, že tato kniha vám bude neocenitelným průvodcem. Nabízím v ní totiž nejen odhalení toho, co skrývají saúdské ženy pod závojem, ale i mnoho jiných tajemství této země.

Soňa Bulbeck

Slovo na úvod

Tato kniha vznikla náhodně a neplánovaně. V červenci 2014 jsem absolvovala v několika slovenských městech autogramiády ke své druhé knize **Z Rijádu do světa** (první byla **Ženy z Rijádu**, obě vydalo nakladatelství Marenčin PT). Jedná se o román ze života české a slovenské komunity v Rijádu, hlavním městě Saúdské Arábie, kde jsem tehdy žila už čtvrtým rokem se svým britským manželem – architektem. K mému velkému překvapení devadesát procent otázek na těchto autogramiádách se vůbec netýkalo samotné knihy nebo života Slováků a Čechů v Saudi*, ale života samotných tamních obyvatel. Všichni chtěli vědět, co si oblékají saúdské ženy pod černé abáji, a jak vypadají „pod závojem“. Co dělají, jak jsou zařízené jejich domy, jak se seznamují, vdávají, rozvádějí či stravují, prostě je zajímaly detaily ze života místních podstatně více než život nás, cizinců, v této zemi.

A tak jsem se po návratu do Rijádu rozhodla, že navážu na své blogerské začátky a napíšu tuto knihu jako jakéhosi průvodce životem v Saúdské Arábii. Tehdy jsem ji samozřejmě psala s vědomím, že to nemůže být turistický průvodce (v té době ještě nebylo možné vycestovat do Saúdské Arábie jako turista, neboť země začala vydávat turistická víza až v září 2019), ale pouze jakýsi průvodce orientační, jehož cílem bylo aspoň trochu podhalit tajemný závoj, který tuto zemi zahaloval.

* **Saudi** – slangový výraz používaný cizinci pro Saúdskou Arábii

Bylo mi jasné, že nemohu obsáhnout všechny aspekty života v Saudi, chtěla jsem však poukázat hlavně na její jinakost a na to, jak se s ní vypořádat. Život v této zemi totiž funguje podle úplně jiných zákonů a řídí se úplně, ale úplně jinými principy, než jaké fungují v Evropě. Není jednoduché je akceptovat, pochopit a zvyknout si na ně. Já osobně jsem příkladem, že to možné je, byla jsem tam víceméně šťastná a spokojená, ale čestně přiznávám, že to nebylo lehké. Určitě mi v tom pomohla také možnost komunikovat přímo s místními, zažít je v jejich soukromí a nebrat je prostě jen jako „černo-bílou masu“. Díky svým soukromým hodinám angličtiny jsem měla možnost „nahlédnout do kuchyně“ různých saúdskoarabských rodin a pochopila jsem, že to jsou stejní lidé z masa a kostí jako všude jinde na světě. Že mají svoje radosti i starosti – jen mají trochu odlišný životní styl. Zažila jsem události příjemné i nepříjemné, někde jsem učila tři roky a považovali mě už za člena rodiny, jinde jsem skončila po měsíci, protože jsem nedokázala rozdýchat některé věci. Časem jsem si uvědomila, že moje působení bylo prospěšné i po jiných stránkách. Nejenže jsem učila děti anglicky, ale zároveň jsem jim umožnila osobně komunikovat s příslušníkem jiné kultury a jiného náboženství. Svým způsobem jsem to pojala jako svou misi přesvědčit místní, že i my nemuslimové můžeme být milí, srdeční, přátelští – prostě lidští. V jedné rodině jsem učila poměrně malé děti – šesti- a sedmileté, které se mě zpočátku bály, protože v jejich dětském vnímání jsem byla nemuslimka, tedy d'ábel, a zvědavě si mě na první hodině prohlížely, kde mám růžky a ocas. Časem si mě oblíbily až do té míry, že se mě upřímně snažily přesvědčit, abych se stala muslimkou. Nechtěly, abych se jako nemuslimka dostala po smrti do pekla...

Díky komunikaci se saúdskými rodinami jsem opravdu pochopila mnoho věcí a stejně tak se i mnoho užitečného naučila. V každé neznámé zemi vám hrozí hromada trapasů, které se mohou stát třeba jen proto, že neznáte zvyky dané země. Takže teď už třeba vím, že místní vždy jedí pouze pravou rukou, protože levou používají na osobní hygienu a je podle nich nečistá, nebo že saúdstí muži se vyhýbají komunikaci s cizinkami. Ani se na ně nepodívají, při setkání jim ani nepodávají ruku. Když se mi to stalo poprvé, fakt jsem si myslela, že se bojí, že mám nějakou infekční chorobu.

Nebo když jsem po příchodu do nové rodiny automaticky pochválila krásný dům (všechny vily saúdské střední vrstvy jsou velké a krásně vybavené), musela jsem rychle na příkaz domácí třikrát zopakovat „Mašalláh!“, abych zabránila uřknutí. Na černou magii tady lidé neskutečně věří a každý rok tu pár „čarodějů a čarodějnic“ skončí na popravišti. Také jsem musela akceptovat, že arabský přístup k času je absolutně odlišný a že prostě nemohu očekávat, že tu kdokoli kamkoli přijde včas. Díky tomu jsem si ale uvědomila, že to naše neustálé honění se za něčím a snaha o absolutní vytižení každé minuty nám nemusí být vždy ku prospěchu, protože i lenošení má svoje kouzlo. Takže proč si třeba nezalenošit nad touto knihou? Uvařte si čaj nebo kávu, nachystejte si k mlsání sušené datle a ponořte se do čtení o zemi pod horkým sluncem. A postupně objevujte, co se skrývá pod závojem Saúdské Arábie...

Noční košile a kaftan

Klasický oděv saúdských mužů, tzv. thóbe, vypadá opravdu jako noční košile. Pro našince zvyklého na to, že muži chodí v kalhotách, je setkání s takto oblečenými muži doslova událostí. Na Slovensku se vám to může stát na procházce v parku piešťanských lázní, v Česku pravděpodobně v Teplicích, kde se takto oblečení šejkové procházejí následovaní hloučkem černě oděných žen – o nich budeme hovořit později. To, co vypadá jako noční košile, je ve skutečnosti precizně ušitý oděv z lehkého materiálu, který si mnoho bohatých mužů dává šít na míru – ke společenské prestiži. Na malé kapse na hrudi bývá obvykle vyšitý monogram majitele. Ti méně majetní si mohou vybrat z množství hotových modelů, jejichž barva v zimních měsících bývá od světle šedé po tmavě hnědou. Thóbe má malý stojatý límeček a knoflíky nebo kovové cvoky zhruba po pás. V úrovni boků jsou dvě obrovské hluboké kapsy, do nichž majitel snadno strčí peněženku, klíče, jeden nebo dva smartphony, kuřáči i cigarety a zapalovač. Nošení klasických „diplomatek“ není v Saúdské Arábii moderní, vše se prostě musí vejít do kapes. Pod thóbe nosí místní bílé bavlněné tričko s krátkými rukávy, které dobře saje pot (přece jen je v Saúdské Arábii většinu roku kolem 40 stupňů Celsia) a lehké bílé bavlněné kalhoty na gumu. Na hlavě mají tzv. ghutru, červenobílý tkaný šátek, který známe spíše pod názvem „arafatka“. Tyto šátky bývají různých barev, pro saúdské místní je typická červeno-bílá, zatímco například sousední Kuvajťané nosí čistě bílé a Iráčané či Palestinci černobílé. Muži v Saúdské Arábii nosí šátky precizně vyžehlené a umně poskládané, s cípy frajersky přehozenými jeden přes druhý. Upravují si je tak často, jako si naše děvčata naučeným pohybem

zastřkují vlasy za uši. Zahraniční dělníci, kteří pracují v horku na ulicích a na prašných stavbách, používají šátky k tomu, k čemu byly původně určené – na ochranu hlavy před prachem a sluncem. Šátky tmavých barev mají ovázané kolem hlavy a tváře, takže jsou jim vidět jen oči, a šátek tak filtruje prach, který dýchají – tak, jako to kdysi dělali kočovní beduíni na poušti. Aby šátek na hlavě dobře držel, mají ho připevněný černým tkaným provazem ve tvaru kruhu, který se nazývá egl. Tento praktický doplněk může být použitý také k jinému účelu – pamatuji si jeden článek na sociální síti, v němž jistý muslimský náboženský vůdce vyzýval muže, aby si v případě, že je ženy nebudou poslouchat, strhli z hlavy eglu a napráskali jim na zadek. Mezi námi – bičování je v Saúdské Arábii stále ještě jedním z nejpopulárnějších trestů a trestají se jím právě drobnější přestupky proti mravnosti a slušnému chování. Posledním doplňkem oblečení klasického muže Saúdské Arábie jsou kožené sandály. Bývají často pěkně zdobené, ale upřímně – chodit se v nich příliš nedá. Jsou vyrobené podobně jako žabky – s jedním koženým řemínkem kolem palce a otevřenou patou. Většina mužů v nich nechodí, ale spíše se zajímavým způsobem šourá, čímž trpí zejména kolena. Nicméně ta dostávají zabrat i proto, že na nich místní klečí pětkrát denně na zemi při povinné modlitbě. Není divu, že české fyzioterapeutky mají v Saúdské Arábii stále plné ruce práce a piešťanské lázně stálý přísun klientů.

Když jsem v roce 2007 přišla do Londýna, věděla jsem, že přicházím do multikulturního města. Navzdory tomu mě překvapila různorodost oblečení, protože každé etnikum si tu stále zachovává svůj tradiční styl odívání. Potkáte tu indické ženy v sári, korpulentní černošky s pestrobarevnými turbany na hlavách a také saúdské ženy oblečené v černých abájích. Abája je černý plášť, jenž ženu zahaluje od hlavy až po paty. Nikdy nezapomenu na procházku kolem jezírka v Hyde Parku, kde malý anglický chlapec nezdvořile ukázal na jednu takto oblečenou ženu a vykřikl: „Batman, Batman!“ Tehdy jsem ještě netušila, že zmiňovanou abáju budu někdy nosit i já a že ji dokonce budu shánět přímo v Londýně, abych si ji mohla obléct už v letadle před přistáním v Rijádu, hlavním městě Saúdské Arábie. Ano, v letadlech do Saúdské Arábie se až do toho v úvodu zmiňovaného září 2019,